

SONDAJUL ARHEOLOGIC DE LA TEREKOVA (JUD. CARAȘ-SEVERIN)

În toamna anului 1969 între 15—18 septembrie a fost executat în hotarul comunei Teregova pe locul numit „La luncă“ sau „La Hideg“, situat la cca. 2 km N de sat la confluența Hidegului cu Timișul, un sondaj arheologic¹ Scopul sondajului a fost de a afla detalii despre fazele de construcție ale castrului roman aflat în acest punct. Urmele castrului se disting la suprafață mai ales pe latura de V, care are aspectul unei dilme late de 10 m, înalte de 1,5 m și lungi de 125 m, dar și pe latura de S. Cea mai mare parte din această latură precum și laturile de N și E în întregime nu pot fi distinse pe teren fie pentru că au fost distruse de apa Hidegului, fie pentru că zidurile au fost scoase de țărani și terenul nivelat. Dimensiunile castrului sînt cele stabilite de măsurătorile anterioare².

Sondajul a constatat într-o secțiune de 25 × 1,5 m executată pe latura de V la aproximativ 25 m de colțul SV al castrului³. Din profilul secțiunii am putut constata că fortificația a avut două faze de construcție: o fază cu val de pămînt și alta, ulterioară, cu zid de piatră⁴. În cele ce urmează vom descrie pe scurt rezultatele sondajului.

În prima fază castrul era apărat de un val din pămînt lutos de culoare galbenă. Lățimea lui la bază este de 9,20 m, înălțimea în punctul cel mai înalt este de 2 m. Solul pe care a fost așezat valul este un strat de nisip aluvionar antic, avînd grosimea de 0,30 m, de culoare

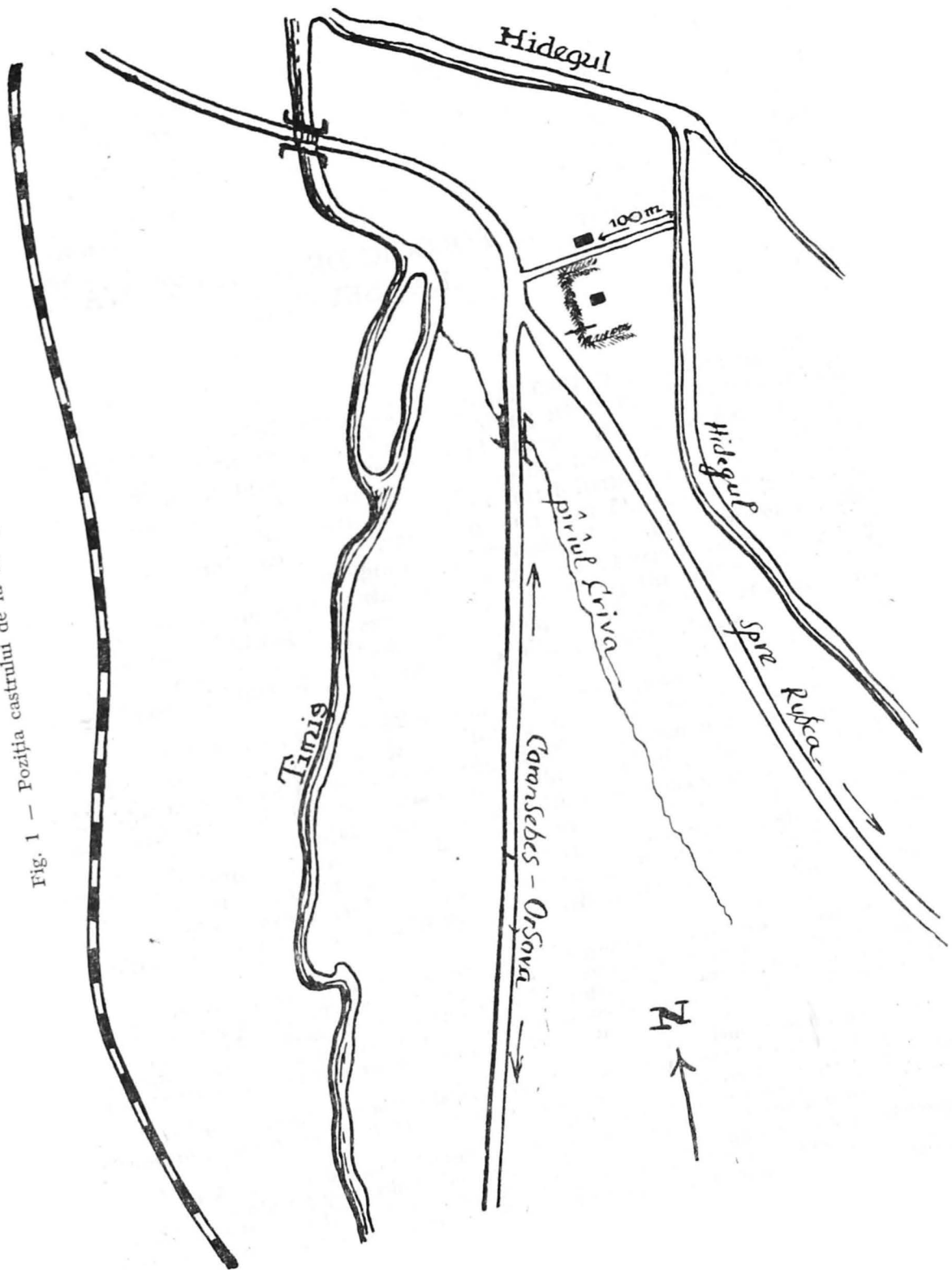
¹ Sondajul a fost executat la sugestia și sub îndrumarea acad. prof. C. Daicoviciu. Cercetarea a fost executată în colaborare cu Muzeul Județean din Reșița din partea căruia a participat prof. W. Farcaș atunci director al Muzeului din Caransebeș. În 18 septembrie 1969 acad. C. Daicoviciu împreună cu un colectiv de istorici și arheologi de la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj a făcut o vizită la castru confirmînd rezultatele cercetării în sensul celor afirmate mai sus.

² În legătură cu dimensiunile castrului vezi: C. Daicoviciu — I. Miloia, *AnB*, III, 1930, nr. 4, fasc. 7, p. 15; M. Macrea, *Garnizoanele cohorței VIII Raetorum în Dacia*, în *Omagiu lui C. Daicoviciu*, București, 1960, p. 344.

³ Cultivarea intensă a terenului pe care se află castrul și mai ales faptul că acesta este proprietate particulară nu au permis extinderea cercetărilor nici în spațiu nici în timp.

⁴ În legătură cu castrul vezi: *RepArh.* al R. S. România (ms), T.I.R. L 34 (Aquincum—Sarmizegetusa—Sirmium), Budapesta, 1968, p. 110. Autorii acestei ultime publicații se opresc la numele de Ad Pannonios pentru castrul de la Teregova.

Fig. 1 — Poziția castrului de la Teregova

galbenă. La rîndul lui acesta este așezat peste un strat de prundiș și nisip galben care constituie solul de bază, neumblat. Ultimul strat prezintă spre V o pantă destul de lină, ceea ce înseamnă că în antichitate locul era ceva mai ridicat decît restul terenului în jur. Valul de pămînt a fost așezat la marginea pantei, astfel că baza lui se află la nivele diferite. Partea exterioară se află cu 0,30—0,40 m mai jos decît partea dinspre interior. În stratul de nisip aluvionar așezat deasupra

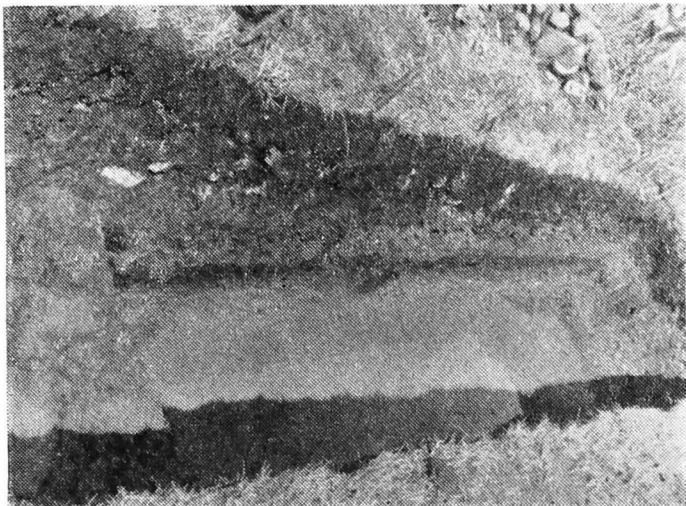

Fig. 2. Secțiunea peste latura de V. Vedere a părții dinspre interior.

solului neumblat am găsit în partea dinspre interiorul castrului a secțiunii fragmente foarte mărunte de ceramică de factură primitivă și bucățele de cărbune, care dau o culoare închisă părții inferioare a stratului aluvionar (fig. 2). Urmele mai sus amintite ar putea aparține unei așezări din comuna primitivă, dacă nu cumva sînt aduse de torenți. Prima ipoteză ni se pare mai firească. În raport cu straturile deasupra cărora a fost așezat, pămîntul valului este străin; probabil a fost adus de undeva din apropiere poate chiar din dealul de lut care se află la cîteva sute de m spre S. Spre exterior în fața valului nu poate fi observat șanțul corespunzător, care probabil a fost transformat odată cu construirea zidului de incintă din piatră.

În faza a doua în partea exterioară a valului de pămînt a fost construit un zid de piatră. Temelia lui, grosă de 1,45 m, este înaltă de 0,75 m. Ea este construită din pietre de carieră și de riu neprinse cu mortar; doar în partea ei de sus întîlnim mortar scurs probabil de pe bolovanii zidului propriu-zis. Temelia străpunge valul pe toată grosimea lui, trece prin stratul de aluviune atingînd pămîntul neumblat. Ea se delimitează de zid spre exterior printr-o bordură lată de 0,20 m ieșită în afară. În partea dinspre interior este de asemenea mai grosă. Zidul propriu-zis este gros de 1,20 m fiind construit în tehnica *opus incertum* din piatră de carieră cu fețele cioplite așezate spre exterior (fig. 3).

În partea exterioară a zidului poate fi observată berma castrului lată de 1 m. Ea a fost amenajată prin nivelarea părții de val rămasă în afara zidului de incintă. Deasupra stratului nivelat se află o bandă de mortar grosă de 0,05 m care ar putea reprezenta un pavaj al bermei.

De la marginea bermei spre exterior se întinde șanțul lat de 9,5 m. Escarpa lungă măsoară 6 m, cea scurtă, aflată în partea exterioară, mă-

Fig. 3. Secțiunea peste latura de V — aspectul zidului de incintă.

de 0,25 m. El se află deasupra stratului de aluviune antică. Nu este exclus ca stratul de prundiș să reprezinte *via sagularis*. Cercetările viitoare urmează să stabilească acest lucru.

Materialul arheologic descoperit în secțiune este relativ sărac⁵. Au putut fi identificate câteva fragmente de oale, un capac și fragmente de terra sigillata, care însă nu permit o determinare precisă. Au mai apărut deasemenea piroane, cuie și o lamă de cuțit. Prezența țiglelor pare a indica felul cum erau acoperite construcțiile în castru.

Stadiul actual al cercetărilor nu permite discuții mai ample. Singurul fapt mai important este existența celor două faze de construcție la castru, ceea ce arată dăinuirea lui mai îndelungată.

NICOLAE GUDEA

⁵ Cetățeanul Petru Stănculescu (Teregova nr. 230) proprietar al porțiunii de S a castrului a donat Muzeului din Reșița un fragment dintr-un mortarium de granit negru găsit în apropierea porții de pe latura de S.

DIE PROBEGRABUNG VON TEREGOVA

(Krs. Caraş-Severin)

(Zusammenfassung)

Es werden die Ergebnisse einer Probegrabung vorgelegt, die im September 1969 im Römerlager auf dem Gemeindegebiet von Teregova (Bez. Caraş-Severin) durchgeführt wurde. Auf der Westseite, in der Nähe der Südwestecke des Lagers wurde ein 25 m langer und 1,5 m breiter Schnitt gezogen, wobei zwei Bauphasen festgestellt werden konnten: eine Erd- und eine — spätere — Steinphase. Der Fundstoff besteht aus Tonware und Eisengegenständen.